REKOMMENDATIONER

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION

av den 26 april 2010

om initiativet för gemensam programplanering för forskning ”kulturarv och globala förändringar: en ny utmaning för Europa”

(2010/238/EU)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 181, och

av följande skäl:

(1) Kulturarvet, i den betydelse som avses i Unescos konventioner om skydd för världens kultur- och naturarv och skydd för det immateriella kulturarvet ([1]), är mycket ömtåligt och utsätts för många risker på grund av åldrande, skadliga miljöförhållanden och påfrestningar från människor.

(2) För de flesta europeiska medborgare är kulturtillgångar unika och oersättliga, både materiella kulturtillgångar såsom historiska byggnader, samlingar, platser och flyttbara föremål, och immateriella kulturtillgångar såsom historia, kollektivt minne och identitet.

(3) Klimatförändringar utgör i kombination med andra miljöförändringar, mänskliga ingrepp och säkerhetsrisker ett hot mot Europas kulturarv. Klimatförändringarna kan framför allt leda till att kulturtillgångar skadas på ett oåterkalleligt sätt eller går förlorade på grund av sin ömtålighet och ålder. Dessutom hotar katastrofer och säkerhetsrisker kulturtillgångarnas fysiska karaktär som symboler och ikoner för europeiska städer och platser.

(4) För att förhindra att dessa kombinerade risker mot Europas kulturarv leder till oåterkallelig skada krävs samlade åtgärder.

(5) Vid sitt möte den 3 december 2009 slog rådet (konkurrenskraft) man fast att ”kulturarv, klimatförändringar och säkerhet” (namnet ändrades senare till ”kulturarv och globala förändringar: en ny utmaning för Europa”) utgör ett område där gemensam programplanering skulle leda till ett stort mervärde jämfört med medlemsstaternas nuvarande fragmenterade insatser på forskningsområdet. I sina slutsatser framhöll rådet därför att ett initiativ för gemensam programplanering måste lanseras och man uppmanade kommissionen att bidra till upprättandet av ett sådant. Rådet bekräftade även att gemensam programplanering är en process som sker under medlemsstaternas ledning och där kommissionen fungerar som stöd.

(6) Gemensam programplanering för forskning om kulturarv och globala förändringar skulle möjliggöra samordning av forskning på detta område och på ett viktigt sätt bidra till upprättandet av ett funktionsdugligt europeiskt forskningsområde om bevarande av kulturarv och stärka Europas ledande ställning och konkurrenskraft inom forskningen på området.

(7) För att uppnå de mål som fastställs i denna rekommendation bör medlemsstaterna tillsammans med kommissionen undersöka vilka kommissionsinitiativ som kan hjälpa dem att utveckla och genomföra den strategiska forskningsagendan.

(8) För att kommissionen ska kunna rapportera till Europaparlamentet och rådet bör medlemsstaterna regelbundet rapportera till kommissionen om hur initiativet utvecklas.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS FÖLJANDE.

1. Medlemsstaterna uppmanas att utforma en gemensam vision av hur samarbete och samordning inom forskningen på unionsnivå kan bidra till att kulturarvet bevaras i alla dess former och se till att det skyddas och utnyttjas på ett hållbart sätt.

2. Medlemsstaterna uppmanas att utarbeta en gemensam strategisk forskningsagenda i vilken behov och mål på medellång till lång sikt fastställs när det gäller bevarande och användning av kulturarvet med tanke på de globala förändringarna. Den strategiska forskningsagendan bör innehålla en genomförandeplan med prioriteringar och tidslinjer samt en beskrivning av de insatser, instrument och resurser som krävs för att genomföra den.

3. Medlemsstaterna uppmanas att vidta följande åtgärder som en del av den strategiska forskningsagendan och genomförandeplanen:

([1]) Definitioner av ”materiellt och immateriellt kulturarv” finns i Unescos konvention om skydd för världens kultur- och naturarv, Paris, 16 november 1972, och i Unescos konvention om skydd för det immateriella kulturarvet, Paris, 17 oktober 2003.

a) Insamling och utbyte av information om relevanta nationella program och forskningsinsatser.

b) Förstärkning av gemensamma framtidsstudier och utvärdering av teknik, framför allt i fråga om de globala förändringarnas inverkan på kulturtillgångar samt förebyggande svarsåtgärder och åtgärder för bevarande.

c) Utbyte av information, resurser, bästa praxis, metoder och riktlinjer.

d) Fastställande av områden eller forskning som skulle gynnas av samordning, gemensamma ansökningsomgångar eller av en sammanslagning av resurser.

e) Fastställande av villkor för forskning som ska utföras gemensamt på de områden som anges i led d.

f) Beaktande av de förändrade behoven hos besökare och konsumenter vid fastställande av mål för forskningsprogram för kulturarv.

g) I lämpliga fall delning av befintliga forskningsinfrastrukturer eller utveckling av nya resurser såsom samordnade databanker eller utveckling av modeller för att undersöka försämringsprocesser.

h) Främjande av ett bättre samarbete mellan den offentliga och den privata sektorn samt öppen innovation mellan olika forskningsaktiviteter och verksamhetssektorer som är kopplade till kulturarvet, däribland turism, hållbart underhåll och uppbyggnad eller återuppbyggnad av anläggningar, byggnader eller landskap och relaterade affärstjänster.

i) Export och spridning av kunskap, innovation och tvärvetenskapliga strategier.

j) Skapande av nätverk mellan centrum för forskning om kulturarv.

4. Medlemsstaterna uppmanas att inrätta en gemensam ledningsstruktur på området kulturarv och globala förändringar som ska fastställa gemensamma villkor, regler och förfaranden för samarbete och samordning och övervaka genomförandet av den strategiska forskningsagendan.

5. Medlemsstaterna uppmanas att gemensamt genomföra den strategiska forskningsagendan, bl.a. genom nationella forskningsprogram eller andra nationella forskningsaktiviteter.

6. Medlemsstaterna uppmanas att tillsammans med kommissionen undersöka eventuella kommissionsinitiativ som kan hjälpa dem att utveckla och genomföra den strategiska forskningsagendan och samordna de gemensamma programmen med andra unionsinitiativ på området.

7. Medlemsstaterna uppmanas att regelbundet rapportera till kommissionen om hur initiativet för gemensam programplanering utvecklas.

Utfärdad i Bryssel den 26 april 2010.

På kommissionens vägnar

Máire GEOGHEGAN-QUINN

Ledamot av kommissionen